מתני'

מסוכן הוא, ור' יהודה ור' שמעון בגמרא פליגי דיקא נמי דקתני ר' שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבית פאגי שמע מינה: מתני' "חביתי "כהן גדול לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ודוחות את השבת, "טחונתן והרקדתן אינו דוחה את השבת "כלל אמר רבי עקיבא "כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי אפשר לה לעשותה מע"ש דוחה את השבת. "כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ואין בהן מעשה כלי בחוץ. "שתי הלחם א) ארכן שבעה טפחים ורחבן ד' טפחים וקרנותי' ארבע אצבעות לחם הפנים ב) ארכן י' טפחים ורחבן ה' טפחים וקרנותיו שבע אצבעות, ר' יהודה אומר שלא "תטעה זד"ד יה"ז, בן זומא אומר "ונתתה על השלחן לחם פנים לפני תמיד" (שמות כה) לחם פנים שיהו לו "פנים. השלחן ארכו י' ורחבו חמשה לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' נותן ארכו כנגד רחבו של שלחן וכופל טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן נמצא ארכו ממלא ג) רחבו של שלחן דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר השלחן ארכו י"ב ורחבו ו' לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' נותן ארכו כנגד רחבו של שלחן כופל טפחיים מכאן וטפחיים מכאן וטפחיים ריוח באמצע כדי שתהא הרוח מנשבת בהם אבא שאול אומר "שם היו נותנין שני בזיכי לבונה של לחם הפנים אמרו לו והרי כבר נאמר (ויקרא כד) "ונתת על המערכת לבונה זכה" אמר להם הרי כבר נאמר (במדבר ב) "ועליו מטה מנשה". וארבעה [ד)] סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן שהיו סומכין בהם שנים לסדר זה ושנים לסדר זה "וכ"ח קנים כחצי קנה חלול ארבעה עשר לסדר זה וי"ד לסדר זה. "לא סידור ה) קנים ולא נטילתם דוחה את השבת אלא נכנס מערב שבת "ושומטו ונותנו לארכו של שלחן. "כל הכלים שהיו במקדש ארכן לארכו של בית: גמ' כל המנחות יש בהן מעשה כלי מבפנים: שאלו את רבי זו מנין? אמר להם הרי הוא אומר (יחזקאל מו) "ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים "(את החטאת ואת האשם), אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה" מנחה דומיא דאשם וחטאת מה אשם וחטאת טעונין כלי אף מנחה נמי טעונה כלי: השולחן ארכו עשרה: א"ר "יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפחים למעלה, לדברי האומר טפחיים כופל נמצא שלחן מקדש י"ב טפחים למעלה. והאיכא קנים? קנים שקועי משקע להו, מאי טעמא משום איעפושי לחם, סוף סוף קא מיעפש לחם? דמגבה ליה פורתא והאיכא הוא פורתא? כיון דלא הוי טפח לא חשיב ליה. והאיכא בזיכין? בגויה דלחם הוו יתבי ולבהדי לחם הוו קיימי. והאיכא קרנות? קרנות לגויה דלחם בייף להו ולחם עלייהו נח ליה והאיכא

מסוכן הוא. שאחזו בולמוס וכגון מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו עד שיאורו עיניו אפילו ביום הכפורים ביומא בפרק בתרא (דף פג:): בגמ' פליגי. מר גמיר ליה מרביה דאסור מקדש ומר גמיר דלא מקדש: דיקא נמי. דבגמרא פליגי ולא בקראי מדנקט האי לישנא "לעולם הוי רגיל לומר הו'": מתני' חביתי כהן גדול לישתן ועריכתן בפנים. "ולדברי הכל אותו חצי עשרון שהיה חולק בו עשרונו של כהן גדול נמשח והאי דלא משחו עשרון שלם מפני שכל אדם מודד בו מנחתו ס) לפעמים שמוציאו לחוץ אבל זה אינו מסור אלא לכהנים לתות בו עשרונים: ואפייתן. אפייתן אי אפשר לעשות מאתמול ולא לישה ועריכה דכיון דקדשה בכלי מיפסל בלינה: מעשה כלי. לישה ועריכה הכל בכלי שרת בפנים ולא בחוץ ו): וקרנותיה. שהיה מדביק בצק לכל זוית כעין קרנים ואורך הקרן ד' אצבעות: שלא תטעה. בין שתי הלחם ללחם הפנים בין בשיעור ז) רוחב בין בשיעור אורך וקרנות: זד"ד יה"ז. זד"ד שתי הלחם ארכה ז' ורחבה ד' וקרנותיה ד' ח) יה"ז לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' וקרנותיו ז': שיהא לו פנים. דפנות. [נ"א] שיהא לו פנים זוית וכן כן הקרנות: ארכו י' ורחבו ה'. כדכתיב "אמתים ארכו ואמה רחבו" ור' יהודה לטעמיה דאמר ט) אמת כלים באמה בת ה' ונותן אורכו של לחם כנגד רוחבו של שלחן: וכופל. הלחם: טפחיים ומחצה. למעלה מיכן ומיכן אצבען כמין הקרנות ונמצאו זקופות בשוה לשפת השלחן ולמ"ד כמין ספינה רוקדת הוו הנך דפנות הולכות וזקופות בשיפוע: ונמצא ארכו ממלא רחבו של שלחן. י) (ורחבן) מחזיק חצי אורך השלחן וכשהיה סודר האחר אצלו נמצא שלחן כולו מלא: ארכו י"ב. ר' מאיר לטעמיה דאמר כל האמות היו בינונית, והלחם יא) עשרה דבהא לא פליג: וטפחיים ריוח באמצע. בין שתי הסדרים יב) (ורוחב הלחם אינו אלא ה' ושני הסדרים מחזיקים י' טפחים כאורך השלחן פשו להו טפחיים והם ריוח בין סדר לסדר שתהא רוח מנשבת בהם שלא יתעפשו: אבא שאול אומר שם. באותו ריוח שבין סדר לסדר יג) היו נותנין בזיכים: על המערכה. על ממש: ועליו מטה. האי יד) אותו "על" בסמוך: סניפין. שמפוצלים. לאחר ראשי הקנים באותן פיצולין והרבה פיצולין יש בהן למנין הקנים: כ"ח קנים. בגמרא מפרש כמה קנים ללחם: לא סידור קנים. במערכת החדשה ולא נטילתן מעל הישנה דוחה שבת: שומטן. מבין כל לחם ולחם ומניחן לאורכו של שלחן ולמחר מסדר הלחם ולמוצאי שבת נותן הקנים בין כל לחם ולחם כמשפטן: כל הכלים. כגון שולחנות אורכן לאורכו של בית ממזרח למערב: גמ' זו מנין. שהמנחות טעונות כלי: מה חטאת ואשם טעונין כלי. דכתיב אשר יבשלו ואין בישול בלא כלי ובפנים משמעי קרא דכתיב טו) (יחזקאל מו) לבלתי הוציא (א) אל טז] החיצונה: ט"ו טפחים. ב' טפחים ומחצה לכל לחם והם שש חלות זו על גב זו נמצא שלחן מקדש ט"ו ונפקא מינה דאי יהיב באויר השלחן מידי בתוך ט"ו טפחים מקדש ליה ליפסל בלינה: והאיכא קנים. שבין כל לחם ולחם ואיכא טפי: משקע להו. פגימות עושה בלחם בעוד שהיה בצק והקנים הוו משוקעים בהם ואינו מגביה הלחם: וקא פריך מאי טעמא. כלומר מכדי קנים מאי טעמא הוו בין כל לחם: משום איעפושי. שיהא אויר ביניהם שלא יתעפשו: סוף סוף. כיון דמשקע להו ליכא אוירא ומיעפש הלחם: פורתא. שלא יהא משוקע כל כך: והאיכא בזיכין. קשיא לי אמאי פריך הכי דהא שלחן לא מקדש להו לבזיכין: והאיכא קרנות. שבולטין ועשויין ברחבי הדופן יז): והאיכא

כלל א"ר עקיבא כו'. בפ' ר"א אומר אם לא הביא (שבת דף קלג. ושם) ובפ' אלו דברים (פסחים דף סט:) פסק כר' עקיבא משום דאיכא גריעותא גבי פסח ומילה אבל הכא ליכא גריעותא ומיהו אמילתיה דר"ע לא בעי גריעותא דאשמעינן בכל דוכתא מאי דדחי שבת: כל הכלים שהיו במקדש ארכן לאורכו של בית. בגמ' תניא חוץ מארון שאורכו לרוחבו של בית ובשולחן ומנורה פליגי רבי ור' אלעזר בר' שמעון ומתני' כרבי דאמר מזרח ומערב מונחין: שאלו את רבי זו מנין. אמתני' קאי וקאמר מנין שכל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ולא לענין קמיצה מכלי שרת וקידוש קומץ בכלי שרת איירי דבהאי קרא דמייתי איירי בבישול חטאת ואשם ואפיית מנחה ולא מיירי בקידוש קומץ כלל ומהיקשא דאת התורה נפקא לן לעיל בסוף פ' התודה (דף פב:) מה שלה טעונה כלי דכתיב ויקח את המאכלת אף כל טעון כלי וקמיצה כנגד שחיטה וקידוש קומץ כנגד קבלה כדאמר לעיל בפ' שני (דף יג:) אלא הכא בלישה ועריכה ואפיה של מנחה מיירי דאיתקש אפיה דמנחה לבישול דחטאת ואשם מה הם טעונין כלי דכתיב וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר ואם בכלי נחשת בושלה ומיהו מזה אין ראיה דלאו למירמי חובה קאמר אלא כדפירש בקונטרס דכתיב אשר תבושל בו ואין בישול בלא כלי ובפנים משמעי קרא דאי בחוץ הרי חטאת ואשם נפסל ביוצא ועוד כתיב ביה לבלתי הוציא אל [החצר] החיצונה אף אפיה דמנחה טעונין כלי שרת והוא הדין לישה ועריכה וצריך לדקדק לאיזו מנחה איצטריך קרא אי למנחת מחבת ומרחשת ומאפה תנור הא כתיב בהו כלי ואינו למנחת סלת אין בה אפיה קודם קמיצה: והאיכא בזיכין. הקשה בקונטרס אמאי פריך הכי דהא שולחן לא מקדש להו לבזיכין ונראה דלא קשה (ליה) מידי דהא אמרינן בפ"ק (לעיל דף ז.) דקומץ מנחה מכלי שעל גבי קרקע שכן מליט בסיטק בזיכין משמע דהוי כקומץ מע"ג השלחן: לא

י א מיי' פ"ב מהלכות תמידין ומוספין הל' יג:

יא ב מיי' שם הל' יט:

יב ג מיי' פ"ב מהלכות שגגות הל' ו טוש"ע א"ח סימן שלא סעיף ו וטוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ב:

יג ד מיי' פי"ב מהלכות מעשה קרבנות הל' כג:

[ע' תוס' לעיל נו: סוף ד"ה ואמאי קשיא]

יד ה מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין הלכה י:

טו ו ז מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין הלכה ט:

טז ח מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' יג:

יז [חט] [מיי' שם הל' טו ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הל' ב]:

יח ט מיי' שם הל' יד:

[הרכב של ר"י לתת סימנים כמו דלך וכו' לשון הרב מברטנורא]

גי' מ"מ פנים

יח י מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה יא:

יט כ מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' יב

כ ל מיי' שם הלכה טו ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה ג:

◆

שיטה מקובצת

א] הלחם ארכם: ב] ארכה ג] ממלא את: ד] הקנים: ה] מנחתו ופעמים: ו] בחוץ בכלי לאפוקי מעל המזבח: ז] בשיעור אורך בין בשיעור הרוחב וקרנות: ח] יה"ז ורבו של ר' יהודה לתת סימן כמו דצ"ך עד"ש באח"ב: ט] אמות: י] שלחן ורחבו: יא] והלחם ארכו: יב] הסדרים ורוחב: יג] לסדר נותנין הבזיכין: יד] הוי אומר: טו] דכתיב ביה: טז] אל החצר החיצונה: יז] הדופן לכל זוית:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה חטאת וכו' אל החצר החיצונה כצ"ל:

[את האשם ואת החטאת]

[לעיל פנ:]

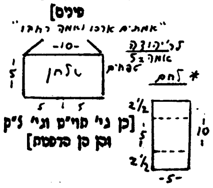

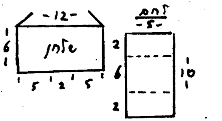

◆

רבינו גרשום

שמרחיב: ור' יהודה ור' שמעון לאו בקרא פליגי אלא בסברא פליגי בסברא: דיקא נמי דקתני הו': מתני' יש' בהן מעשה כלי שרת בפנים כגון לישה ואפייה: ארכה שבעה. חל"ם: וקרנותיהן ד' אצבעות כל קרן וקרן עושה בבצק רק ומדביק לקרן: וארכו ד' אצבעות. א) האורך בצק של קרנותיו (ו') [ד'] אצבעות לכל קרן וקרן: סימן של שתי הלחם ז"ד ושל לחם הפנים יה"ז: שיהו לו פנים קרנות ב): מה אשם וחטאת טעונין כלי שרת לבשלם ובפנים אף מנחה נמי: שלחן ארכו י"ב, דכתיב אמתים ארכו, ואמה רחבו וקסבר ר' מאיר באמה בת ששה: וטפחיים ריוח באמצע. בין סדר לסדר. ולר' יהודה לא היה כלל ריוח בינתים: ועליו מטה מנשה לאו עליו ממש אלא על בסמוך לו: והא איכא קנים. בין לחם ללחם והן והו מרבין הגובה: שקועי משקע לקנים בתוך הלחם ולא היו מרבים הגובה: ותיקון של קנים מ"ט משום איעפושי. כדי שלא יגע הלחם אחד בחברו ויתעפש בתוכו: דמגבה להו לקנים פורתא. כדי שלא יגע הלחם זה בזה: והא איכא ההוא פורתא דמגבה דהוו טפי מט"ו טפחים: והאיכא בזיכין. [בזיכי] לבונה שהיה מניח ע"ג הלחם ומקדש למעלה מט"ו טפחים: בגויה דלחם. באמצע בין ב' קיפולין: והאיכא

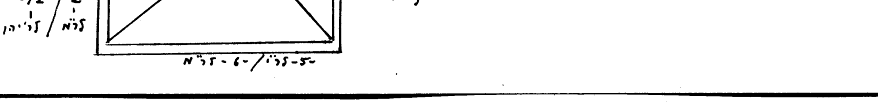א) פירוש דל"ל אורך הבצק וכו' או דצ"ל וקרנותיו בכמו אצבעות [וכוונ' לאין על הכמבה] ופי' ע"ג והאורך בצק של קרנותיו ז' אצבעות וכו'. ב) דבור זה עד מנחה נמי מקומו לעיל קודם ד"ה והא איכא קנים.